

PRZYTOCZYĆ (62) *vb pf*

o jasne.

inf przytoczyć (18). ◇ *fut 1 sg* przytoczę (4). ◇ *2 sg* przytoczysz (2). ◇ *3 sg* przytoczy (4). ◇ *1 pl* przytoczymy (1). ◇ *praet 1 sg m* -em, -m przytoczył (9). ◇ *2 sg* przytoczyłeś, -ś przytoczył (2). *f* -ś przytoczyła (1). ◇ *3 sg m* przytoczył (9), przytocz(e)ł (1) *ActReg*. ◇ *3 pl m pers* przytoczyli (4), [przytocz(e)li]. ◇ *con 2 sg m* byś przytoczył (1). ◇ *impers praet* przytocz(o)no (1). ◇ *fut* przytoczy się (1). ◇ *part praet act* przytoczywszy (4).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. *Tocząc, tj. obracając dookoła osi, np. na kołach, zbliżyć do jakiegoś miejsca; advolvere PolAnt, Mącz [co] (8)* : A tak Amurat kazał nálać wielkich dział ktore z obu łtron miałtá przytoczono/ y potłuczono łnich do połowice murow *BielKron* 249v, 352v; TOć łą łzańce naprędlże/ Litewkie koláły/ Gdy w nie źiemie nátloczyłz/ łtoią zá táráły. Gdzie chcelz prędko przytoczyłz *BielSat N [idem] BielSjem* 36; [*DiarPos* 216; A w ten čás Prułki Miłtrz kazawłzy dopiero wieżę przytoczyć y tárány do łciany przypuścíc/ poczał łzturmować vłilnie do zamku. *BielKron* 1597 212].

przytoczyć dokąd (3): Odpoczywáli Turcy [po szturmie na *Konstantynopol*] kilka dni/ áz gdy záłię wieże drzewiáne przythoczyli pod miałto/ z ktorych wielką łzkodę czynili w ludziech *BielKron* 251. *Cf Zwrot.*

Zwrot: »przytoczyć kamień« [w tym: *dokąd (2)*] = *advolvere lapidem PolAnt; advolvere saxum Mącz (3)*: *MurzNT Mar* 15/46; *Mącz* 506d; Iozef záś kupiwłzy prześcierádló/ y ziąwłzy go [*Chrystusa*] (z krzyżá) wwinął w prześcierádló/ y połóżył go w grobie/ ktory był wykowány z łkály/ y przytoczył kámień do drzwi grobowych. *LatHar* 715.

2. *Przyprowadzić, sprowadzić [w tym: kogo, co (2)] (3)* : [*książę Henryk*] także przytoczywłzy [*Inducensque*] łwoy czwarty vph/ one trzy Tatarłkie od náłzych iuż rozerwane poraził y rołprofził *MiechGlab* 11.

Przen (2) : Ia kiedy łię nád prołty gmin ku niebu ná chwilę Do Phoebułá wychylę. Wnet fráfunek/ zazdrołciwy iákił wrog przytoczy *KlonŻal Cv*.

przytoczyć dokąd (1): Bo kto łobie myłł zwiáże to niewolnik práwy/ [...] Iedno gdzye čás przytoczy tu łie tułác mułł *RejWiz* 88.

3. *Podać, przekazać jakąś treść, zacytować; inferre Mącz [w tym: kogo, co (41)] (46)* : że czałem Apołtołowie kilkiem łłów alleguiá/ a gdy kto chce ich allegatiá wyrozumiéc/ mułł łię miełca te^{go} łkore^{go} [!] ielł wzięta dołóżyć/ abo gdzie indźie co takowégólz ielłi ielł łszerzy abo łatwieli powiedźiáno/ przytoczyć *MurzNT* 8v, 103v; *GliczKsiąż* O5v; Przytoczyłeł w tym łtanie [tj. w *małżeństwie*] włzytki niedołtátki/ Prace/ nędze/ trudnołci/ y ine przypadki. *RejWiz* 58; *BibRadz* II 120c *marg*; *Parergon* [...] dicitur quod alicui rei praeter propositum additur, Włzeláka rzecz która z nienaczká [...] bywa przidána tey rzeczy któráłmy przed łię wzięli/ yáko powiedáyác iáká hiłtorię nieco łie k temu z nienaczká przitoczy náłnney ku hiłtoriey nie náležáca *Mącz* 278a, 385b; *SarnUzn* E3v; *GórnDworz* B6; *RejPos* 231; Ielłcze też tu łobie przytoczyłmy łwiádectwá oycow łwiętych/ o łákrámencie á o łwiátołci ciálá Pána Kryłtułowego *RejPosWiecz*² 95v; *RejZwierc* 119; A ná ołtátek choćby żadney ztych pomienionych przyczyn do tego [*do dedykowania pracy panu Janowi Kiszce*]

niebyło/ tedyby mię oná iedná/ którą tu przytoczę/ łączno przemogła. *BudNT przedm* a3; Bo gdy będziefz liczył od Dawidá do Iozeffá wedle Mátheufzá/ á choćiażbyś trzech opufzczonych od niego dla pewney przyczyny/ to iest Ochozafzá/ Ioálá/ y Amázyálá przytoczył/ tedy ich nie naydziefz więcey trzydziesięci y iednego. *CzechRozm* 152v; A przytoczywłzy wywody Ípísmá S. y wiele świádectw Doktorow wřchodnych y zachodnych: gdy iedni mowili iż Duch S. pochodzi od oycá y od fyná/ á drudzy od oycá przezfyná [!]/ wřzyfcy ná iedno rozumienie/ ácz słowy roznemi/ oko mieli. *SkarJedn* 270; Przetom tedy tę przygodę dla dowodu przytoczył/ iż fie to ták było tráfiło y przodkom Litewřkim/ Zmodzkim/ Pruskim y Gotřkim/ że muřli daley wędrowáć dla powodzi morzá/ przy którym mieřzkáli *StryjKron* 26, 462; *SarnStat* 776; *KlonWor ded* **3v; [*BielKron* 1597 797].

przytoczyć o kim, o czym (2): widziáła mi fye rzecz potrzebna/ dla poćiechy práwých Chrzeřciáńřkich ludzi/ y ku náuce nieco o Pánu Bogu w Tróycy iedynym przytoczyć *BiałKat* a2v; *RejZwierc* 68v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Przytoczył daley ze mało niebliřzy Maximilian Imperatoriam dignitatem nad inne *ActReg* 184.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia w zdaniu nadrzędnym (1): A włańnieř tu przytoczył Srokę w pięknym gniaźdzye/ Iż záwřdy iáko Dudká śmierdzácego znaydzye [*tj. że śmierdzáć srokę pozna się nawet w klatce przykrytej jedwabiem*]. *RejWiz* 47v.

Z przytoczeniem (2): boć iż to przytoczę/ Iáko kámyeń gdy go częřto á gęřto z myeřcá przenálla/ nye łatwie obrařta áni mchem obchodzi. Ták ten młodzyenyec który fie częřto z náuczycielámi przechodzi á frymárczy/ trudno áby fie ná náukę dobrze zápomoc mogł *GliczKsiąź* N3; *ActReg* 185.

Fraza: »jakom przytoczył« (1): Nie mniey iákom wyřzey przytoczył/ nie były thák/ řkáżone řpráwy we wřzech řtaniech we wñętrznych to iest w Koronie Polřkiej. *MycPrz* II B.

Zwroty: »dowody przytoczyć« (1): A tum ty Dowody iedno dla tego teraz przytoczył/ áby ři ktorzy nieczyřáli więcey/ tylko *Bucolica Virgilij*/ wiedzieć mogli z prácowitego zawodu nářzego/ o prawdziwym przodku Litewřkim *StryjKron* 59.

»[komu] na pamieć przytoczyć« (1): BA wieręć ták Orřzulko/ czyřcieř vczyñiá/ Y zeř mi tę na pámieć/ krařę przytoczyła. *PaxLiz* D2.

»pismo (řwięte) przytoczyć« (3): *SarnUzn* D5; [*Chryřtus i apostołowie tak czynili*] iż řkoro co nowego á ludziom niezwyřáynego powiedzieli/ tedy záraz písmo ř. przytoczyřli: á thák nim rzecz řwoię vtwierdzáli. *CzechEp* 140, 221.

»przytoczyć na plac« [*szyk zmienny*] (5): A thu iuř podobno Apořtoł przythoczy ná plác ořtátniego á nářzkodliwřzego Herethiká ná ziemi/ to iest Papieřá/ który fie iuř targał y ná řłończe y ná mieřácz *RejAp* 75v; *RejPos* 229, [290] [2 r.]; A wieleby fie thu tákowych przyřkáďow ná plác/ ták s písmá řwięthego iáko inřzych pířm/ przytoczyć mogł: ále iuř zádney pewnieyřzy dowod być nie może/ iedno řłowá řámeĝo Pána Kryřtuřá *RejPosWiecz*² 92.

»przyřkáď(y) przytoczyć« [*szyk zmienny*] (6): Wyele przyřkáďow thu mogę przytoczyć yáko záwřře vczeni ludzie w wyeľkyey wadze byli *GliczKsiąź* N6, O3v; *RejPosWiecz*² 92; Bo iednáć by niewieřm iáko kto przyřkáďow przytoczył, tedy iednáć co rok záwřdy fie nowe á chyřřřze záwiéřáią, ták iże

żadne pęcepta nie są tak doskonałe, aby je w nich wszystkie rzeczy miały zamknąć *SarnStat* 1264, 1262; *CiekPotr* 27; [*GilKat* 116 (*Linde*)].

»przytoczyć słowa« (1): Dla tegom tu przytoczył te kilka słow oycze, Ze jest rzecz, o którą cię chcę prosić, niekora. *CiekPotr* 22.

»wyszej przytoczyć« (4): w co by nas też y Miemcy przywieść mogli/ gdybyśmy s poyśzrodka liebie Pána wziąć mieli/ to^m wyżej przytoczył co Węgrow od nich podkáló/ tożby nas też od nich bes pochybypodkąc [!] mogło *MycPrz* II C, B, B2v, B4.

Szereg: »przywieść albo (i) przytoczyć« (2): Causam subscribere, Prziczinę przywieść albo przitoczyć dla czego co czini. *Mącz* 375d; *SarnStat* 1262.

4. Odniesić do czegoś, połączyć z czymś, skojarzyć [co] (2) :

przytoczyć do czego (1): [*Jan*] Okazanie Chrystyáńftwa nie do imienia Chrystułowego przytoczył/ ále do wyznania. Iż nie áamo Chrystułowe imię/ Chrystyániná czyni/ ále też y prawdá Chrystułowá. *CzechEp* 37.

przytoczyć k czemu (1): tyto rzeczy abo figury acz się tam [*w Starym Testamencie*] na on czas prawdziwie działły iako są [!] napisany/ przed się/ co jest w onczas o nich prawdziwie a istotnie powiedziáno/ przytoczyli to Apołtołowie abo i sam pán ktemu co się w nowém testameⁿcie działał. *MurzNT* 8v.

5. *Wyprowadzić, wywieść początki czegoś [co od czego]* (1) : Ab ultimis vel ultima antiquitate repetere, Od dawnych á ftórych lat rzec [!] przitoczyć. *Mącz* 296a.

6. *Dodać, dołączyć do tekstu [co ku czemu]* (1) : Aby tedy tak onich [*o fałszywych prorokach*] nietrzymano i to ich nie podkáló/ rzecz przerzeczoną wymyślili/ i nadto przytoczyli ku niéi naukę o czyłtości i miarności *MurzNT* 111.

7. *Przymówić, zrobić aluzję, zażartować [czym]* (1) : alludere, Słowy przitoczyć/ przirznąć ku czym słowóm. *Mącz* 199a.

Synonimy: 1. przybliżyć, przymknąć; 2. przyprowadzić, sprowadzić; 3. podać, wyłożyć; 7. przymówić. *Formacje współrdzenne* cf TOCZYĆ.

Cf **PRZYTOCZENIE, PRZYTOCZONY**